

ЛІМІТ КАСИ: КОРОТКО ПРО ГОЛОВНЕ

Кізіченко В. О., Юрченко Т. С., студенти,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Теоретичними та методологічними аспектами стосовно проблеми розрахунку ліміту залишку готівки в касі займалися такі вчені: Мельник Ю., Толстой А., Щербакова О., Копилов В., Первухін А., Леснікова О. Однак, постійні зміни в законодавчій базі та її недосконалість вимагають ретельного дослідження даного питання.

Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні №148 від 29.12.2017р. визначено, що ліміт залишку готівки в касі (далі – ліміт каси) – це граничний розмір суми готівки, що може залишатися в касі в позаробочий час та забезпечити роботу на початку наступного робочого дня (далі Положення №148) [1]. Цим Положенням зазначено, що підприємства мають право у позаробочий час тримати у своїх касах готівкову виручку (готівку) у межах, які не перевищують ліміту каси, що вони встановили на свій розсуд. Готівкову виручку (готівку) понад встановлений ними ліміт каси здають до банків для її зарахування на їхні банківські рахунки.

Отже, ліміт каси і строки здавання готівки до банку встановлюють підприємства, які проводять операції з готівкою. Починаючи від 05.01.2018р. ці вимоги поширюються і на небанківські фінансові установи. Слід відмітити, що ліміт каси та строки здавання готівкової виручки (готівки) не встановлюють тільки банки та фізособи-підприємці [1].

Для легкого та зрозумілого визначення ліміту каси, поділимо цю процедуру на такі етапи:

I етап. Визначення порядку розрахунку ліміту каси. На цьому етапі підприємство мусить розробити і затвердити внутрішній документ (наказ) про порядок розрахунку ліміту каси підприємства і своїх відокремлених підрозділів. Ліміт каси потрібно встановити на підставі розрахунку середньоденного

---

* Науковий керівник – Поливана Л.А., к.е.н., доцент

надходження готівки до каси або її середньоденної видачі з каси. Рішення про показник (середньоденне надходження готівки або її видача), на підставі якого буде розраховано ліміт каси, прийме керівник підприємства. Положення №148 не містить жодних застережень щодо сум надходжень/видачі готівки, які беруть участь у розрахунку ліміту каси. Тому, можна взяти для розрахунку ліміту каси всі суми надходжень/видачі готівки. Період для визначення середньоденного надходження готівки до каси (її середньоденної видачі з каси) потрібно визначити на свій розсуд, тому що Положення №148 не містить вказівок про це. Розраховувати ліміт каси потрібно з огляду на строк, у який здається готівкова виручка (готівка) для її зарахування на рахунки в банках. Такий строк визначають у відповідному договорі банківського рахунку [1]. Треба зауважити, що як саме строк здавання готівки до банку впливає на ліміт каси, норми Положення №148 не пояснюють. На наш погляд, потрібно було б Національному банку України пояснити, як застосовувати цю норму. А, доти, доки відсутні такі пояснення, вважаємо, що безпечніше визначати ліміт каси у межах показника середньоденного надходження/видачі готівки. Отже, в наказі про ліміт каси потрібно прописати: на підставі якого показника розраховується ліміт каси (середньоденного надходження готівки чи її видачі); які суми надходжень/видачі готівки беруть участь у розрахунку ліміту каси; період, на підставі показників якого визначатиметься ліміт каси.

II етап. Розрахунок ліміту каси. Відповідно до затвердженого порядку і підстав розрахунку потрібно визначити ліміт каси. А саме, середньоденний показник треба обчислити так: поділити суму надходження/видачі за розрахунковий період на кількість робочих днів протягом такого періоду. Визначений ліміт каси потрібно затвердити теж наказом по підприємству. Розрахунок ліміту каси потрібно зробити додатком для цього документа. Для відокремлених підрозділів підприємства треба встановити окремі ліміти каси й довести їх до відома підрозділів відповідним внутрішнім документом. Ми наголошуємо на тому, що потрібно бути уважними, тому що Положення №148 не передбачає ліміту каси у розмірі 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (нмдг) – 170 грн для підприємств, у яких

відповідний середньоденний показник, обчислений на підставі касових оборотів, дорівнює нулю або не є меншим за 10 нмдг. Зауважимо, що підприємства, які розпочинають свою діяльність, та підприємства, діяльність яких була пов'язана винятково із безготівковими розрахунками і які розпочинають діяльність, що передбачає готівкові розрахунки, на перші три місяці роботи повинні встановити ліміт каси за прогнозними розрахунками. Такий ліміт каси потрібно застосовувати із дня першого готівкового розрахунку. Але, знову ж таки, потрібно бути уважними, ліміт каси, встановлений на підставі прогнозних розрахунків, треба переглядати упродовж двох тижнів після перших трьох місяців їх роботи за фактичними показниками діяльності [1]. Якщо підприємство не встановило ліміту каси (незалежно від причин), його вважають нульовим. Тоді вся готівка, що перебуває в касі на кінець робочого дня і яку підприємство не здало до банку, буде понадлімітною [1].

Але і тут є деякі важливі моменти. Так, за певних обставин підприємства можуть зберігати у своїх касах готівку понад встановлений ліміт. Зокрема, це стосується готівки, одержаної в банку для виплат, що належать до фонду оплати праці, а також пенсій, стипендій, дивідендів (доходу). Таку готівку можна зберігати понад встановлений ліміт каси протягом п'яти робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку. Підприємство також має право зберігати у касі готівку з виручки для виплат, що належать до фонду оплати праці. У такому разі кошти понад встановлений ліміт каси зберігають протягом трьох робочих днів із дня настання строків цих виплат у сумі, яку зазначено у переданих до каси відомостях на виплату грошей [1]. Окрім того, готівку не вважають понадлімітною в день її надходження, якщо її в сумі понад встановлений ліміт каси здали до обслуговуючих банків не пізніше ніж наступного робочого дня банку, або видали наступного дня для використання на потреби, пов'язані з діяльністю підприємства. При цьому здавати її спочатку до банку й одночасно отримувати назад із каси банку не потрібно. Готівку не вважають понадлімітною в день її надходження, якщо вона надійшла до каси підприємства у вихідні й святкові дні і її в сумі понад встановлений ліміт каси здали до обслуговуючих банків наступного робочого дня банку і підприємства або видали

наступного робочого дня для використання на потреби, пов'язані з діяльністю підприємства. При цьому також не потрібно здавати її спочатку до банку й потім отримувати назад із каси банку. Тобто касир має чітко дотримуватися строків здавання готівки до банку, аби не мати клопоту.

Таким чином, після розгляду важливих моментів щодо розрахунку ліміту каси, нами запропоновано у п. 50 Положення №148 чітко пояснити як саме строк здавання готівки до банку впливає на ліміт каси.

Література.

1. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017р. №148 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17/page>.

ОБЛКОВІ АСПЕКТИ ФАКТОРИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

*Ковальова Т. В., к.е.н, доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Факторинг, в умовах кризової економіки може стати альтернативою банківського кредиту. Ця операція дає можливість підприємствам, які із-за проблем, пов'язаних з нестачею грошових коштів через несвочасне надходження платежів від дебіторів, карантинні обмеження, наявності надлишкових запасів, ефективно здійснювати господарську діяльність. У основу факторингу покладено договір, за яким, згідно з Цивільним кодексом України, фактор (найчастіше банк) передає грошові кошти в розпорядження іншої сторони (підприємства-клієнта) за плату, а підприємство-клієнт, в свою чергу, відступає факторові своє право грошової вимоги до третьої сторони (дебітора) [1]. У останні роки роль і кількість факторів (банків та фінансових установ) в Україні збільшилась, що є позитивною тенденцією і підтверджує перспективність цього фінансового інструменту. І хоча, значна кількість науковців обговорювали питання пов'язані з різними складовими